

ULOGA MEĐUNARODNIH BANAKA NA GOSPODARSKI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Jurić, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:080453>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski stručni studij Trgovina

Martina Jurić

**ULOGA MEĐUNARODNIH BANAKA NA GOSPODARSKI
SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE**

Završni rad iz kolegija Ekonomika narodnog gospodarstva

Osijek, rujan 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski stručni studij Trgovina

Martina Jurić

**ULOGA MEĐUNARODNIH BANAKA NA GOSPODARSKI
SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE**

Završni rad iz kolegija Ekonomika narodnog gospodarstva

Kolegij: Ekonomika narodnog gospodarstva

JMBG: 00102205199

e-mail: mjuric2@efos.hr

Mentor: Izv. prof. dr.sc. Dražen Čučić

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate Professional Study Trgovina

Martina Jurić

The role of international banks in the economic system of the Republic
of Croatia

Final paper

Osijek, 2021.

IZJAVA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI,
PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA,
SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA
I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ZAVRŠNI (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: MARTINA JURIC'
JMBAG: 00102205199
OIB: 41514080937
e-mail za kontakt: martina.juric15@gmail.com
Naziv studija: PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ TRGOVINA
Naslov rada: ULOGA MEĐUNARODNIH BANAKA NA GOSPODARSKI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE
Mentor/mentorica rada: IZV. PROF. DR. SC. DRAŽEN ČUČIĆ

U Osijeku, 08.09.2021 godine

Potpis _____

Martina Juric'

SAŽETAK

Međunarodne institucije u velikom broju su osnovane s ciljem razvijanja država članica. Najpoznatije organizacije koje se ističu su Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond. One su osnovane za vrijeme Drugog svjetskog rata kada je većina gospodarstava bila uništena putem financijske krize, ujedno razlog njihovom osnutku jest pomoć gospodarstvima za daljni razvitak. Obje institucije imaju određene ciljeve i svoje načine kako pomažu svim zemljama članicama, koje naravno moraju zadovoljiti uvjete prije ulaska u jednu od organizacija. Obje institucije imaju vrlo važnu ulogu za Republiku Hrvatsku već od prvog dana učlanjenja Hrvatske koja je za to vrijeme bila uništena Domovinskim ratom. U poslijeratno vrijeme te dvije organizacije pomažu gospodarstvu RH pružanjem financijske pomoći za osnovu i razvoj. Također, može se spomenuti i razdoblje ulaska republike Hrvatske u EU, kada su zajmovi od strane međunarodnih institucija bili od velike pomoći. Suradnja Hrvatske i međunarodnih institucija i danas se nastavlja sa poticanjem razvitka različitih grana gospodarstva.

Ključne riječi: Međunarodni monetarni fond, Svjetska Banka, gospodarstvo, razvitak, Republika Hrvatska

ABSTRACT

International institutions have been established in large numbers with the aim of developing member states. The most prominent organizations that stand out are the World Bank and the International Monetary Fund. They were established during the Second World War when most economies were destroyed through the financial crisis, and the reason for their establishment is to help economies for further development. Each of them has its own goals and ways to help member countries, which must first meet the conditions for joining the organization. Both institutions have played a very important role for the Republic of Croatia since the first day of Croatia's accession, which was destroyed by the Homeland War. In the post-war period, these two organizations helped the Croatian economy by providing financial assistance for the basis and development. Also, we can mention the period of the accession of the Republic of Croatia to the EU, when loans from international institutions were of great help. Cooperation between Croatia and international institutions continues today to encourage the development of various branches of the economy.

Key words: International Monetary Fund, World Bank, Economy, Development, Republic of Croatia

Sadržaj

1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA RADA	2
2.1. Cilj rada	2
2.2. Metode istraživanja	2
2.3. Predmet istraživanja.....	2
3. MEĐUNARODNE FINACIJSKE INSTITUCIJE	3
3.1. Definicija međunarodnih institucija.....	3
3.2. Povijest međunarodnih banaka	3
3.3. Međunatodni monetarni fond – općenito.....	5
3.4. Međunarodni monetarni fond – danas.....	5
3.5. Struktura Međunarodnog monetarnog fonda.....	7
3.6. Kanali za utjecaj MMF-a na gospodarski rast.....	8
3.6. Svjetska banka- općenito.....	9
3.7. Svjetska banka danas	10
4. UTJECAJ MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA NA GOSPODARSTVO REPUBLIKE HRVATSKE.....	12
4.1. Republika Hrvatska i Međunarodni monetarni fond.....	12
4.2. Republika Hrvatska i Svjetska banka.....	13
5. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA GOSPODARSTVO REPUBLIKE HRVATSKE	16
6. RASPRAVA.....	18
7. ZAKLJUČAK.....	19
LITERATURA	20

1. UVOD

U ovom će se radu detaljno objasniti međunarodne financijske institucije, kako njihov značaj tako i njihov cilj te kako one utječu na razvoj gospodarstva u Republici Hrvatskoj. U prvom dijelu radu biti će navedene najpoznatije međunarodne institucije te će biti objašnjen njihov nastanak, također njihov razvitak kroz povijest. Zatim, u drugom dijelu biti će riječ o njihovom utjecaju na gospodarstvo RH. Burton (2009) tvrdi da financijski sustav ima najveći utjecaj na gospodarska postignuća države i da ima glavnu ulogu u razvoju ekonomije. Ako je privreda zdrava, ona ima priliku stvoriti učinkoviti financijski sustav koji sva financijska sredstva prema investicijama koje su ekonomski opravdane. Također, Vlada sudjeluje u cijelom procesu time što sudjeluje u razvitku financijskih tržišta gdje još nisu u potpunosti razvijena, time što pametno regulira cijelokupni financijski sustav.

Kao što je prethodno rečeno financijski sustav ima jako važnu ulogu na gospodarski razvoj, jer bez njega ne bi bilo moguće ostvariti prvenstveno transfer sredstava koje pojedinac ne bi mogao tako efikasno uraditi kao banka. Prema Bađun (2009), veza između financijskog sustava i gospodarskog rasta predmet je istraživanja većine ekonomista. Jedna od većih barijera u smislu daljnjeg napretka upravo je bio nedostatak potrebnih podataka pomoću kojih bi se lakše mogla ocijeniti efikasnost financijskog sustava. U budućnosti bi istraživači trebali obratiti više pozornosti na moguće nelinearnosti i heterogenosti u procesu rasta u pojedinim zemljama, kao i na negativnu stranu financija.

Na samom kraju kako bi se upotpunila tema ovoga rada, potkrjepljuje se trenutnom situacijom pojave zaraze Covid-19 te njezinim utjecajem na gospodarstvo Republike Hrvatske i kako je ona utjecala na cijelokupni sustav i ulaganja.

2. METODOLOGIJA RADA

2.1. Cilj rada

Cilj ovoga rada jest detaljno opisati i definirati Međunarodne institucije i kako svaka njihova odluka utječe na promjene u gospodarstvu Republike Hrvatske. Također, u radu će se opširnije odrediti uloga i značaj, odnosno, prikazat će se ciljevi Međunarodnih institucija. Čitatelju se želi ukazati važnost Međunarodnih banaka, njihov nastanak, podjelu, i tako dalje.

2.2. Metode istraživanja

Prilikom pripreme za pisanje ovog rada kao i tijekom pisanja ovog rada korišteni su sekundarni i primarni izvori podataka. Kroz rad prisutno je analiziranje podataka ali i usporedba podataka stanja na tržištu u Hrvatskoj i Europskoj uniji. Literatura koja je korištena za prikupljanje podataka elektronička je i tiskana. Primarni izvori podataka koristili su za provedbu analize, a prikupljeni su sa brojnih internetskih izvora (službena stranica MMF-a i Svjetske banke). Sekundarni izvori podataka su stručne knjige, stručni radovi te internetski članci na temu rada. Popis svih izvora smješten je na mjestu koje je predviđeno za njih a to je literatura.

2.3. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovoga rada jest, istražiti, analizirati i objasniti ulogu međunarodnih banaka na gospodarstvo Hrvatske. Glavna teza koja će se obraditi kroz ovaj rad je kako svaka odluka neke od Međunarodnih institucija ima povelik utjecaj na gospodarstvo i njegov razvitak, u ovom slučaju Hrvatske. Postoje loši, ali naravno i dobri utjecaji na gospodarstvo koji će biti prikazani te detaljnije opisani daljnje u radu.

3. MEĐUNARODNE FINANCIJSKE INSTITUCIJE

3.1. Definicija međunarodnih institucija

Međunarodne institucije se najčešće osnivaju s ciljem da unaprijede međudržavne razmjene roba, a međunarodne zajednice više teže cjelovitom političkom i ekonomskom udruživanju nekog područja i država. Međunarodne institucije su, može se reći, organizacije od više subjekata i međunarodnih ekonomskih odnosa, koje imaju svoje organe, osnovane su međunarodnim ugovorom, a uloga im je ostvarivanje zajedničkih ekonomskih interesa.

Prema (Baban, 1998) tvrdi se da je međunarodne institucije moguće razvrstati prema određenim čimbenicima, a neke od njih se ističu prema osnivačkom subjektu gdje se dijele na državne i privatne organizacije, prema području na svjetske i područne organizacije, također se dijele na multilateralne i bilateralne organizacije i to prema broju pripadnika u organizaciji, te još jedan od bitnijih čimbenika u kojem se organizacije dijele na opće i posebne, a to jest opseg djelovanja.

Uzimajući u obzir temu rada u nastavku će se detaljnije obraditi dio vezan za financijske, odnosno međunarodne organizacije. Međunarodne institucije pomažu gospodarstvima tako što subjekti koji imaju sredstva, preko njih pomažu zemljama u razvoju, a također i nerazvijenim zemljama.

3.2. Povijest međunarodnih banaka

Nakon 2. Svjetskog rata, većina zemalja si nije mogla osigurati zamjenu valuta u zlatu, pa zbog toga dolazi i do nestanka zlatnog standarda. Velika depresija koja je zauzela vremenski period u 1929. godini uspjela je dovesti zlatni standard do potpunog uništenja. No, već 1944. Godine saveznici se sastaju u Bretton Woodsu kako bi osmislili novi monetarni sustav. Vezano s tim, središnje banke su tada počele kupovati i prodavati vlastite valute kako bi tečaj ostao fiksiran. Međunarodni monetarni fond sa sjedištem u Washington D.C-u je osnovan sporazumno, gdje je na samom početku brojao tek 30 članica, no danas brojka prelazi i 150 članica.

Međunarodnom monetarnom fondu je zadaća bila održavati fiksni devizni tečaj i kreditirati zemlje koje su imale problema sa platnom bilancom. Svjetska banka, nekada poznata kao i međunarodna banka za obnovu i razvoj, također je nastala sporazumom. Nažalost, Bretton-Wood sustav nije bio

održan, no ipak je iz njega se izrodilo dosta važnih faktora za svjetski monetarni sustav. S njime je SAD počeo biti svjetska ekonomska sila i uz to je američki dolar postao rezervna valuta u slučaju međunarodnih financijskih transakcija. A, neki od važnijih faktora Bretton - Woodskog sustava, prema (Baban, 1998) su:

- stalni devizni tečajevi
- MMF uveliko pridonosi međunarodnoj likvidnosti
- Donošenje i primjena odluke „ rijetka valuta“
- U Međunarodnom monetarnom sustavu zlato dobiva posebno mjesto

Također, na konferenciji uz fiksne tečajeve uveden je i sustav zlatno-dolarskog važenja. Time se smatralo da će se tako pojaviti uvjeti za stabilnost u međunarodnim monetarnim odnosima. Sa svim navedenim, na konferenciji je osnovana i Svjetska banka. Od samog početka moguće je reći da su MMF i Svjetska banka kompatibilne, no njihova povezanost u zadnje vrijeme naglašava najviše razmjenu podataka, usklađenost aktivnosti i uzajamna savjetovanja oko određenih pitanja ili zemalja kako bi se spriječilo dvostruko djelovanje. Cilj Svjetske banke je razviti zdrave uvjete i temelje za uspješno provođenje pojedinih projekata, a Međunarodni monetarni fond nastoji poticati veću međunarodnu monetarnu i financijsku stabilnost. Njihove razlike možemo vidjeti u tablici 1. gdje je detaljnije prikazano po kojim kriterijima se razlikuju.

Tablica 1. Razlika između Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke

	Međunarodni monetarni fond	Svjetska banka
Karakterno	Monetarna institucija	Razvojna institucija
Orijentalno	Stanje potražnje u ekonomiji	Stanje ponude u ekonomiji
Ciljevi	Monetarna stabilnost, financiranje kratkoročnog deficita bilance plaćanja	Promocija i financiranje ekonomskog razvoja
Kreditiranje	Stavljanje na raspolaganje programa kreditiranja svim članovima idustrijskih zemalja i zemalja u razvoju	Kreditiranje projekata zemalja u razvoju
Uvjeti kreditiranja	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti

Izvor: izrada autora prema: Lešić, Z., Gregurek, M. (2014.)

3.3. Međunatodni monetarni fond – općenito

Definicija koja bi mogla opisati Međunarodni monetarni fond jest, ta da je to organizacija koja je osnovana već davne 1945. godine, a danas se sastoji od čak 189 zemalja članica koje osiguravaju globalnu monetarnu suradnju, stabilnost financija, također propagiraju zaposlenost na visokoj razini i održivi rast ekonomije i uz to, uz njihovo postojanje olakšana je međunarodna trgovina.

Glavna zadaća MMF-a jest jamčenje stabilnosti međunarodnog monetarnog sustava. A, to sve čini na više načina, a neki od njih su: posudba državama čiji se problem javljaju sa platnom bilancom, pružanje pomoći zemljama članicama i jedno od bitnijih zadaća jest praćenje općenito globalnog gospodarstva i gospodarstva njegovih članica.

Prema (Matić, 2016) kako je bitan nastanak Međunarodnog monetarnog fonda te njegovi počeci, tako je bitno i spomenuti njegove osnovne zadatke koje je morao po pravilima odrađivati. A neki od tih zadataka su:

- Urediti tečajne sustave i pobrinuti se za njihovo očuvanje
- Pokušati sa ukidanjem ograničenja na tekuće uplate
- Davanje pomoći zemljama članicama u obliku zajmova kako bi se spriječila provedba ograničenja u transakcijama i trgovini s inozemstvom
- Dogovaranje oko obveznih pravila za tečajne devalvacije i revalvacije valuta.

3.4. Međunarodni monetarni fond – danas

Danas MMF broji 189 zemlja članica. Poznato je da su danas sve značajnije zemlje članice Međunarodnog monetarnog fonda te da se u njega može učlaniti svaka zemlja koja želi svoju neovisnu politiku gospodarskih odnosa s inozemstvom prilagoditi Međunarodnom monetarnom fondu. Sve članice mogu prekinuti svoje članstvo, a isto tako ga mogu zatražiti natrag. Grupa autora (1996) tvrdi da iako imaju razne prednosti vezane za Međunarodni monetarni fond, zemlje članice također imaju obveze prema njemu. Dužne su redovito uplaćivati određenu kvotu novca kao članarinu. Naravno, kvote nisu podjednake za sve članice, a ovise o razvijenosti i veličini neke zemlje, što bi značilo, ako je zemlja bogatije i razvijenija tada plaća veću kvotu. U tablici 2. može se vidjeti poredak udjela glasačke moći među zemljama članicama. Grupa autora (1996) tvrdi da iz toga izlazi da veća kvota označava veći broj glasova, a s time ujedno i velik utjecaj članica u

MMF-u. Naziv SPV (specijalna prava vučenja) označava utvrđenu nacionalnu kvotu koju svaka zemlja članica mora imati, a kvota utvrđuje glasačku snagu koja na jedan glas iznosi 100000 specijalnih prava vučenja plus 250 glasova za svaku zemlju članicu.

Tablica 2. Raspored glasačke moći zemalja članica Međunarodnog monetarnog fonda (u % od ukupnog)

Zemlja	Udio(%)
Kina	3,66
Rusija	2,69
Saudijska Arabija	3,16
SAD	16,77
Velika Britanija	4,85
Japan	6,02
Italija	3,19
Indija	1,89
Njemačka	5,88
Francuska	4,85
Brazil	1,38
Hrvatska	0,18

Izvor: izrada autora prema: Lovrinović, I. (2015.)

Raspored glasačke moći je na početku određivala kvota koja se računala prema Bretovudkoj formuli, a ona je uključivala varijable poput: nacionalnog dohotka, tokova uvoza i izvoza te monetarne rezerve. No, 1963.godine sve se promijenilo samo da bi se dao što veći značaj manjim zemljama, a s time dolazi do istaknutijeg čimbenika trgovine, poboljšanje izvoza te smanjene važnosti nacionalnog dohotka i monetarnih rezervi. Svakih pet godina, visina kvota se mijenja, a mijenja se ovisno o razvojnim i gospodarskim sposobnostima neke zemlje. Prema podacima iz tablice 2. SAD je od 2015. godine pa sve do danas, vodeća svjetska gospodarska sila koja ima najvišu kvotu te koja čini oko 17% ukupne sume kvota. Dok, Republika Hrvatska do ove godine nije niti povećala niti smanjila svoj iznose kvote. Najmanju kvotu i samo 275 glasova imaju Maršalski otoci.

3.5. Struktura Međunarodnog monetarnog fonda

Međunarodni monetarni fond ima mogućnost sklapanja ugovora, stjecanja imovine i raspolaganja njome, pa se zato smatra pravnom osobom.

Babić (2000) piše o tome kako se struktura međunarodnog monetarnog fonda sastoji od:

- Odbora guvernera
- Izvršnog odbora
- Upravnog direktora i potrebnog osoblja

Odbor guvernera prvi i osnovni organ MMF-a, a čine ga predstavnici svih članica, kojima je glavna zadaća da imenuju guvernera i zamjenika koji će ih predstavljati u fondu. Glavni zadatak guvernera jest, odabir predsjednika međusobno, a odbor guvernera se okuplja se redovno godišnje sa Odborom guvernera Svjetske banke.

Zatim, slijedi izvršni odbor koji je zadužen za provođenje tekućih poslova i ujedno je odgovoran za pripremu godišnjih izvještaja u kojima pokušavaju odrediti rješavanje određenih problema te debatiraju o aktivnostima fonda. Izvršni odbor čine 24 direktora od kojih njih petero imenuju članica fonda s najvišim kvotama, dok preostalih 19 su predstavnici zemalja raspoređeni na način da njihovi direktori imaju barem jednu glasačku moć. Nakon cijelokupnog procesa izvršni direktori na svoj način predstavljaju Međunarodni monetarni fond zemljama koje su ih odabrale te važno je spomenuti da oni obavljaju izbor sljedećeg i posljednjeg dijela structure, a to jest, Upravnog direktora.

Upravni direktor, doduše je odgovoran za sve poslove u vezi potrebnog osoblja u fondu. Neki od njih su: organizacija, imenovanje, otpuštanje, i tako dalje. On je ujedno i predsjednik Izvršnog odbora, ali i šef koji donosi sve bitne odluke za osoblje u fondu.

Babić (2000) piše o organizaciji međunarodnom monetarnog fond i da se ono dijeli na funkcionalno i regionalno. Funkcionalni dio MMF-a sastoji se od: vanjskih odnosa, deviznih i trgovinskih odnosa, administracije središnje banke, pravnog dijela, fiskalnih poslova, istraživačko dijela, instituta, tajništva, financija fonda te računovodstva. Dok regionalni dio čine 5 sektora, a to su: sektori za Aziju, Afriku, Europu, Srednji istok te američki kontinent.

3.6. Kanali za utjecaj MMF-a na gospodarski rast

Simpsons (2006) tvrdi da se pojavljuje puno kanala uz koje Međunarodni monetarni fond utječe na ekonomske te gospodarske ishode, a neke od njih su:

- Pod prvim kanalom se može reći da je program MMF-aoveliko povezan sa određenom količinom novca, no efekat tog novca, nažalost nije vidljiv. U teoriji, MMF-ov kredit je namijenjen kako bi ublažio obnovu gospodarstva, no u praksi rezultat toga bi mogao biti, a i jest suprotan. To bi značilo da novac povećava zajmove vlade, a time se smanjuju poticaji za reformu.
- Pod drugom točkom može se reći da ekonomsku politiku znatno može pogoršati pristupačnost MMF-ovog novca i to prije nego se izvrši isplata. Jer posudbe MMF-a mogu se protumačiti kao osiguranje doprinosa od negativnih šokova. Takvo osiguranje potiče korisnike posudbe da umanje sve svoje mjere opreza. Također, postoje dokazi da su većinski dio problema bile platne balance zajmoprimaca kod MMF-a i da su se makroekonomski rezultati dodatno zakomplicirali. Dokazano je da je ekonomska politika progresivnija u zemljama gdje su raspoloživi krediti s višim iznosima.
- Treće. Međunarodni monetarni fond daje određene uvjete osiguranja kredita, no uvjeti sadržavaju mjere za koje MMF smatra prikladnim za premošćivanje krize i razvoja ekonomije. No, često uvjeti koje MMF zahtjeva, smatraju se neprimjerenima te ako bi se određeni uvjeti proveli to bi označilo smanjenje rasta. Kroz vrijeme se pokazalo da su prekidi programa i neskladnost česta pojava, no ako se uvjeti ne provode, ne mogu imati direktan utjecaj na ishode u ekonomskoj politici.
- Četvrti kanal Međunarodnog monetarnog fonda odnosi se na savjet o politici i ono utječe na njegov rast i razvoj. MMF-ovo savjetovanje se vrlo često diskutira javno i ono može imati utjecaj na politiku na duge staze. Najbitniji doprinos Međunarodnom monetarnog fonda u pitanju reforma jest, što je dosljedan u svojem pristupu ekonomskoj politici. Savjet MMF-a kreatorima politike može stoga potaknuti (ili smanjiti) rast neovisno o političkim uvjetima.

3.6. Svjetska banka- općenito

Može se reći da je jedan od najvećih izvora financiranja i znanja za razvitak države, upravo Svjetska banka. Sastoji se od pet institucija koje dijele svoje obveze tako da pokušaju smanjiti siromaštvo, promoviraju održivi razvoj te povećavaju blagostanje. Jedan od dva njezina najvažnija zadatka jest iskorijeniti ekstremni dio siromaštva tako što bi reducirala udio globalnog siromaštva na 3% do 2030.godine. Dok drugi dio zadatka označava promoviranje zajedničkog blagostanja tako što se povećava dohodak najsiromašnijih 40% ljudi u svakoj državi. Ona je kao i Međunarodni monetarni fond osnovana 1945.godine, u poslijeratnom vremenu, na konferenciji u Bretton Woodsu. Bitno je spomenuti da iako posluje tako da očuva svoj kapital, nije joj jedini cilj ostvarenje profita. Već jedan od glavnih razloga zbog kojeg je Svjetska banka nastala jest da su poslije Drugog svjetskog rata većina zemalja oskudijevale sa financijskim sredstvima, koja su im bila potrebna da bi obnovili svoja gospodarstva, no i uz to nisu mogle podmiriti zaduženja na međunarodnom komercijalnom tržištu. Grupa autora (1996) tvrde da je statut Svjetske banke nastao 1944. godine na konferenciji u Bretton Woodsu koja se sastojala od 44 zemlje saveznice, a kasnije su sve saveznice Statut i ratificirale, no jedino tko to nije učinio, jest Sovjetski Savez. S time su Rusija i preostalih 15 republika bivšeg SSSR-a pristupile jedna po jedna u članstvo između 1991. i 1992. godine. Svjetska banka je osnovana kao multilateralna institucije te danas kao globalna institucija broji čak do 189 članica. Svjetska banka je osnovana kapitalom koji je u vlasti zemlji članica te koji je prema ekonomskoj snazi zemalja članica, podijeljen na određene udjele, a banci to dolazi poput pologa da bih mogla uz pomoć pozajmljivanja doći do novčanih sredstava za odobravanje zajmova po najboljim mogućim uvjetima. Zajmovi koje je Svjetska banka najprije dobila, bili su usmjereni na financiranje Zapadne Europe koja je doživjela razor u ratnom dobu. Danas su zajmovi Banke namijenjeni isključivo zemljama u razvoju Afrike, Azije, Latinske Amerike i Kariba, Sjeverne Afrike, Bliskog Istoka i Europe (Srednje i Istočne), Rusiji i novonastalim zemljama bivšeg SSSR-a.

3.7. Svjetska banka danas

Cilj, ali i svrha Svjetske banke danas najviše se prikazuje kroz gospodarski razvoj i privatni sector, koji je od koristi, pogotovo za siromašno stanovništvo zemljama u razvoju. Neki od njenih osnovnih tzv. proizvoda, upravo jesu: zajmovi, jamstva za infrastrukture, npr. za izgradnju cesta, škola, itd. Te, također za projekte koji uključuju stručnjake, takva jamstva se koriste zajedno ili zasebno. Svjetska banka, također daje posebnu potporu poljoprivredi, potiče zapošljavanje žena i borbu za njihova prava te osigurava hranu za djecu.

Prema Lešić (2014) smatra se da je Svjetska banka jedna grupacija koju čine 5 zasebnih, ali ujedno i povezanih institucija, a to su: Međunarodna razvojna organizacija (IDA), Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD), Multilateralna investicijsko-garancijska agencija (MIGA), Međunarodni centar za rješavanje investicijskih sporova (ICSID), I Međunarodna financijska korporacija (IFC). Svih pet članica ove grupacije imaju sjedište u Washingtonu.

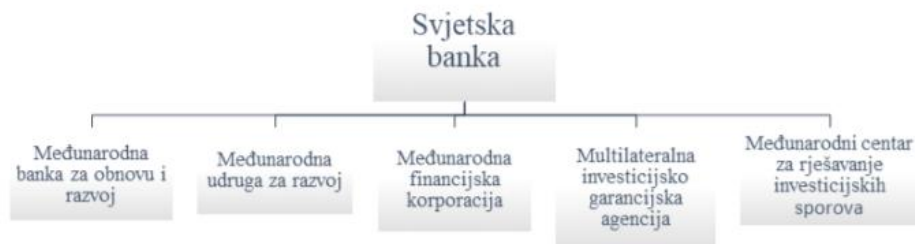
Prema izvorima iz ministarstva financija IBRD jest jedna od pet institucija koje sačinjavaju grupaciju Svjetske banke, a njena je funkcija biti podrška zemljama s manjim doprinosima putem jamstva, zajmova te drugih određenih usluga. Njena zadaća je financiranje dugoročnih razvojnih potreba te da osigurava svu moguću podršku u kriznim razdobljima. Također, daje podršku u procesu investiranja i promiče razne reforme u zemljama članicama.

Zatim, IDA je također institucija koja je osnovana 1960. godine kako bi umanjila siromaštvo podržavanjem i finacijskom pomoći program koji podupire socijalni i ekonomski rizik, omogućuje bolji život u najnerazvijenijim zemljama svijeta i ujedno smanjuje nejednakosti. Trenutno ju čine 173 zemlje članice.

Treća po redu je IFC institucija koja je osnovana 1956. godine, poznata je po tome što je nezaobilazni dio Svjetske banke, no ona je također financijski i pravno neovisna od Svjetske banke te ju sačinjava statut, kapital, uprava i osoblje. Trenutno ima 184 zemlje članice i njezin glavni posao jest, financijskao podupiranje projekata u zemljama članicama, pogotovo u zemljama koje su u razvoju.

Te posljednja bitna institucija Svjetske banke, jest ona pod nazivom MIGA. Osnovana je 1988. godine te kao i prethodna institucija i ona je neovisan pravno i finansijski od grupacije i sadržava sve isto. Čine ju 180 zemlja članica i osnovna zadaća joj je poticaj stranih, odnosno inozemnih investicija u zemljama koje su u razvoju s ciljem da se ubrza ekonomski rast, a ujedno samnji siromaštvo i da se omoguće što bolji uvjeti za život. Na slici 1. može se vidjeti podjela structure Svjetske banke.

Slika 1. Struktura Svjetske banke

Izvor: izrada autora prema : <http://poslovnisvijet.ba/institucije-grupacije-svjetske-banke/>

4. UTJECAJ MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA NA GOSPODARSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Dvadeset drugog prosinca tisuću devedeset druge godine, Sabor Republike Hrvatske donio je zakon o prihvaćanju članstva Republike Hrvatske u MMF-u i drugim međunarodnim financijskim organizacijama. Hrvatskoj je tako omogućeno da postane članicom Svjetske banke, Međunarodnog udruženja za razvoj, Međunarodne financijske korporacije i Agencije za multilateralne garancije investicija. U skladu s time Ministarstvo financija je postavljeno kao glavna ustanova koja u ime Republike Hrvatske ispunjava sve transakcije i poslove određene prema članku III. odjeljku 2. statute banke. Hrvatska Narodna Banka na temelju istog zakona ovlaštena je za izdavanje neprenosivih, beskamatnih zapisa koji mogu biti potrebni uzimači u obzir članstvo republike Hrvatske u Svjetskoj banci.

4.1. Republika Hrvatska i Međunarodni monetarni fond

Prema grupi autora (1996) potvrđeno je da je Republika Hrvatska postala punopravnom članicom nakon prihvaćanja svih obveza koje proistječu iz statute Međunarodnom monetarnog fonda. A, obveze koje je preuzela prema Fondu su:

- obvezno plaćanje kvote koja je iznosila 261,6 milijuna specijalnih prava vučenja, a od navedenog iznosa, nasljedstvo od 180,1 milijuna specijalnih prava vučenja bilo je od bivše SFRJ, dok je povećanje nakon 9. revizije kvota MMF-a iznosila 81,5 milijuna specijalnih prava vučenja
- obvezno plaćanje dijela kredita bivše SFRJ koja nije učinila uplatu MMF-u, a iznosila je 44,1 milijun SPV

Posebnim zakonom donesen je mehanizam preporučenog podmirivanja obveze Republike Hrvatske uz pomoć međunarodnih financijskih organizacija. Hrvatska je od tog trenutka stekla sve potrebne uvjete za korištenje pogodnosti članstva.

Grupa autora (1996) tvrdi da pogodnost koja se prva ukazala, a ujedno i nametnula i odnosi se na stanje gospodarstva u Hrvatskoj, jest ta da se da Međunarodnim monetarnim fondom ugovori tzv. stand-by aranžman kako bi se prevladale određene nestabilnosti u strukturi. Hrvatska je zahtjevala posjetu od MMF-ovih stručnjaka da posjete Hrvatsku te oni su utvrdili da se mjesečna inflacija

tada kretala između dvadeset i trideset posto, a njihovi savjeti su se odnosili na preporuke kako smanjiti inflaciju.

Glavni uvjet tijekom zaključavanja ponuda s MMF-om ispunjen je provođenjem antiinflacijskog programa Republike Hrvatske. Program je zasnovan na ogromnoj količini deviznih rezervi, a nakon toga mogu se još navesti i gospodarski potencijali, pod koje pripadaju poljoprivreda i industrija, izvoz i slično. Pomoću političke stabilnosti bilo je moguće optimalno aktivirati sve navedene potencijale, ali ne prije reintegracije privremeno zauzetih područja koje je bilo potrebno uvesti u pravni sustav Hrvatske.

Preduvjet pomoću kojeg je moguće ulaganje u gospodarstvo određene zemlje članice, jest povećanje kreditne sposobnosti kod gospodarskih i svjetskih krugova, što se postiže već spomenutim stand-by aranžmanom s Međunarodnim fondom. Takav aranžman sa MMF-om je za Republiku Hrvatsku je bio od životne važnosti jer vrsta antiinflacijskog programa kojeg provodi Republika Hrvatska jako teško se može ostvariti bez stranog kapitala. Hrvatska, dok je provodila monetarnu politiku upjela je ostvariti osnovni preduvjet MMF-a za postizanje određenog aranžmana i tako primjetno oborila stopu inflacije.

Kao najpoznatija, a ujedno i najveća međunarodna institucija, Međunarodni monetarni fond je za Republiku Hrvatsku, ali i za druge zemlje jedan od najbitnijih izvora financiranja.

4.2. Republika Hrvatska i Svjetska banka

Netom poslije članstva Hrvatske u MMF-u, ona je postala članicom Svjetske banke. 14. prosinca 1992. godine prihvatila je te ispunila sve uvjete iz odluke izvršnog odbora MMF-a i 15. prosinca je postala punopravna članica. Sukladno s time, Svjetska banka je predložila da RH prihvati sve uvjete za članstvo u Svjetskoj banci, to jest da se podjeli kapital i obveze na način koji je to napravio i međunarodni monetarni fond. Uvjete je prihvatila i postala članicom Svjetske banke 27. veljače 1992. godine.

Pošto je Republika Hrvatska postojala u sustavu bivše SFRJ, također je bila članica Svjetske banke, pa je nakon raspada dobila dio nepodmirenog duga nakon što je Svjetska banka odobrila zajam od 4,1 milijardi američkih dolara bivšoj SFRJ. 2,1 milijarda američkih dolara bio je iznos neotplaćenog duga koji je nastao 31. listopada 1992. godine te koji je podijeljen prema članovima sa teritorija novih država. Hrvatska prihvaća obveze prema Svjetskoj banci, a obveze su joj pripale

prilikom raspada SFRJ, a ono iznosi 29,38% ukupnog duga. Nakon isplate duga, započet je process prijema Republike Hrvatske u Svjetsku banku. Članstvo je okončano tek nakon što su svih 5 članica bivše SFRJ prihvatile svoje obveze i svoj dio upisanog kapitala u banci.

Sukladno s time, datuma 25. veljače 1993. godine RH postaje članica nakon ispunjenja svih uvjeta za članstvo u Svjetskoj banci. Nakon toga imala je pravo upisati povećanje kapitala koji je pripao bivšoj SFRJ. Također, Hrvatska je dobila udio u kapitalu IDA-e, IFC, MIGA-e.

Kao što je već poznato, za vrijeme rata Republika Hrvatska postaje članica Međunarodnih financijskih institucija, a za to vrijeme Svjetska banka vodi poslove sa Vladom te Naarodnom bankom Hrvatske, analizirajući opće stanje i sektore suradnje, razne projekte i programe razvitka. Tu se radi o godpodarskom, socijalnom i zakonodavnom sektoru gdje su započete reforme, privatizacije, transformacije te liberalizacije.

Za sve dogovorene reforme koje su se htjele provesti RH je najviše povjerenja ulagala na zajmove Svjetske banke i ostalih međunarodnih institucija. Provođenje reforma sustava je bio prvenstveno zajednički postavljeni cilj, a tek nakon njega dolazile su ostale strukturne prilagodbe kako bi se očuvale komponentne prednosti Republike Hrvatske u svijetu, posebno kada se odnosilo na usluge turtizma i prometa, tada je Svjetska banka trebala svojim investicijama pomoći u izvedbi tih ideja. Neke od najvažnijih odluka Vlade i Svjetske banke bilo je obnoviti i sanirati ratna oštećenja, obnova bankarskofinancijskog sektora, obnova javnog sektora u cijelosti. Kako bih se navedene ideje provele, stvoren je multisektorski zajam za obnovu koji je dogovoren u travnju 1993. godine, a odobren je tek u lipnju 1994. godine i iznosio je 128 milijardi američkih dolara. Također, još jedni od zajmova koji su odobreni odnosi se na sektore zdravstva u iznosu od 40 milijardi USD i na sektore prometa i veza koje je iznosilo 80 milijardi USD te su odobreni u veljači 1995. godine.

Grupa autora (1996) tvrde da je 1995. godine stanje ugovorenih zajmova bilo takvo da je potrebno staviti na naglasak na zajmove kao što su: zajam za ceste. za zdravstvo, obnovu i Istarski vodoopsrbni sustav te svako od njih je imao svoj određeni iznos.

Godina 1996. istaknuta je po velikom broju ugovorenih zajmova koji su tek bili u pripremi. Među velikim brojem zajmova mogu se istaknuti tri najbitnija i najveća, a to su: zajam za prestrukturiranje javnog sektora koji je bio vrijedan 80 milijuna USD, zatim zajam za sanaciju i prestrukturiranje banaka i poduzeća u iznosu od 140 milijuna USD i zajam za obnovu u iznosu od

100 milijuna USD. Dok su se provodili ovi zajmovi, za to vrijeme krenule su priprema za potpuno nove zajmove, a neki od njih su: zajam za rekonstrukciju termoelektrane i toplane u Zagrebu, zajam za strukturno prilagođavanje u poljoprivredi i tako dalje.

U razdoblju između 1996. i 1998. godine, Republika Hrvatska raspolaže s iznosom od 180 do 220 milijuna USD koje koristi za obnovu gospodarstva tijekom programa zajmova sa Svjetskom bankom.

Glavni izvori ministarstva financija pišu da uz osnove, odnosno već poznate pružene pomoći od strane Svjetske banke prema Hrvatskoj, banka joj također pomaže pri ispunjavanju određenih ciljeva koji su potrebni kako bi postala članom Europske unije. Suradnja sa Svjetskom bankom obuhvaća razdoblje 2014. do 2017. godine, a ono čini 3 odvojena, no uzajamno povezana stupa te se svodi na određene aktivnosti i programe. Prema službenoj stranici Ministarstva financija Republike Hrvatske podjela glasi:

- Prvi stup - čine ga javne financije koje se odnose na fiskalnu stabilizaciju kojoj je cilj ostvariti održivi razvoj s naglaskom na organizaciju rashoda s ciljem osiguranja fiskalne održivosti.
- Drugi stup – čini ga konkurentnost kojoj je osnova poboljšati se u središtu konkurencije s ciljem pružanja podrške tijekom izvršenja raznih reformi.
- Treći stup – EU članstvo – članstvom u EU se povećava korist tako što jača kapacitet određene zemlje koja ga koristi za provođenje raznih politika, kapacitvnog povećanja RH tijekom povlačenja novčanih sredstava iz EU i tako dalje.

5. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA GOSPODARSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Kao što je već poznato hrvatsko, ali i svjetsko gospodarstvo su se već u prvom dijelu 2020. godine suočeni sa velikim promjenama u samom gospodarstvu nakon što se u pojedinim dijelovima Azije pojavio nepoznati virus poznat kao COVID-19 te se rapidno širio i zahvatio sve zemlje svijeta te je ostavio snažne učinke na njihova gospodarstva. Na zemlje koje su kasno odreagirale na utjecaj virusa bile su suočene sa velikim brojevima mobiditeta i mortaliteta najviše starijih osoba. Kako bi se ograničilo širenje pandemije, velika većina zemalja odlučila je propisati smanjenje ili čak kompletnu zabranu svih socijalnih kontakata, što je naravno imalo velik i negativan utjecaj na ekonomiju. Hrvatska je u prvim redovima po rigidnosti mjera te je također jako ekonomski oštećena. Kao što je očekivano, nakon smanjenja društvenih kontakata, smanjila se i osobna potrošnja te svi događaji imali su negaivan utjecaj i na priatne investicije tijekom negativnog šoka potražnje. Zatvaranje svega dovelo je do smanjenja PDV-a i doprinosa, a s time dolazi do potrebe smanjenja proračunskih rashoda uz što će se samnjiti i ulaganja. Pisci Baldwin i Weder di Mauro (2020) tvrde da iako je već navedeno kako je pandemija kroz broj oboljelih utjecala na gospodarstvo, to je tek jedan od izvora na koji koronavirus pogađa gospodarstvo, drugi izvor se odnosi na ograničavanje kretanja, zatvaranje svih objekata, bilo to obraznovnih, poslovnih objekata, pa čak i tvornica. Također pandemija je imala i psihološki utjecaj koji se odnosi na neizvjesnost koja se pojavljuje te može utjecati na određena očekivanja ekonomista o budućnosti i utjecati na njihove ekonomske odluke. Prema Čvarak (2020) smatra se da četvrti i posljednji izvor utjecaja na gospodarstvo jesu ekonomske mjere koje ciljaju na sprječavanje svih negativnih posljedica ove krize. Te mjere mogu biti izvor negativnih šokova u slučaju da nosioci politika pogrešno procijene stanje ili poduzmu pogrešne mjere. Također, Baldwin i Weder di Mauro (2020) pišu o tome kako sva prijašnja literature prikazuje kako Vladine, moglo bi se reći usporene reakcije, stvaraju čak i veće poremećaje i dugotrajnije u gospodarstvu nego pandemija.

Kao što je na početku poglavlja spomenuto, na kraju 2019. godine nije se moglo ni slutiti da će se pojaviti takva izazovna situacija u kojoj će se nakon samo nekoliko mjeseci naći Hrvatska i njezino gospodarstvo. U prosincu 2019. godine u prognozama (Makroekonomska kretanja i prognoze br. 7, 2019), tada je HNB procijenio rast stope gospodarstva na 3%, ali je zato za 2020.

godinu procijenio lagano usporavanje od 2,8%. Svima je već jasno da je gospodarska situacija loša i da će biti još lošija.

Anton Kovačev (2021) poznat kao voditelj Ureda Europske investicijske banke u Hrvatskoj, piše o tome kako je poznato EIB-ovo istraživanje prikazalo da je nakon pojave koronavirusa u prvo kvartalu 2020. godine uzrokovalo smanjenu razinu ulaganja hrvatskih tvrtki u drugom kvartalu 2020. godine, a razina je niža za svega 16,5% u odnosu na prijašnje godine. Istraživanje koje je nedavno provedeno u Hrvatskoj, kojeg je provela Europska investicijska banka, prikazalo je da je pandemija koronavirus imala i dalje ima negativan utjecaj na domaća poduzeća i njihova ulaganja koja su se nažalost smanjila. Smatra se, iako je cjelokupna situacija ozbiljna, ona se može ispraviti. Istraživanjem je dokazano da se tijekom drugog kvartala 2020. godine razina ulaganja hrvatskih firmi smanjila za 16,5%, u odnosu na prethodnu godinu te da je oko 52%, odnosno polovica hrvatskih poduzeća ulagalo manje nego što su planirali. Jedno u šest hrvatskih poduzeća (17%) bilo je na razini visoke profitabilnosti unatoč pandemiji, što je na razini EU prosjeka. Koliko je velik utjecaj pandemija COVID-19 imala na gospodarstvo Hrvatske može potvrditi podatak da je oko 28% domaćih poduzeća odlučilo odgoditi ili čak odustati od svojih planova za ulaganje. Dok, 27% poduzeća se odlučilo ne odustati od ulaganja bez obzira na utjecaje koronavirusa. Gledajući navedeni postotak poduzeća koji su odlučili nastaviti svoja ulaganja, Republika Hrvatska nalazi se iznad prosjeka EU, gdje su se za nastavljanje investiranja odlučilo čak 18% poduzeća. Da digitalizaciju nije nitko pokrenuo, bio to vlasnik poduzeća ili djelatnik informatičkog odjela već da je razlog tome pandemija koronavirus, upravo je to istraživanje potvrdilo kroz „online“ šalu. Pandemija je 48% hrvatskih poduzeća motivirala na povećanje udjela digitalne tehnologije u poslovanju. Ako se bolje pogleda u zdravlje gospodarstva Hrvatske, može se diti i podatak da je 7 od 10 poduzeća tijekom cijele 2020. godine radilo punim kapacitetom. 37% hrvatskih poduzeća, što je nešto više od trećine, ima planove tijekom ove ili u sljedeće 3 godine investirati u IT sektor, to jest u raznu opremu, objekte te strojeve. Za ulagače je dobra vijest ta što će u EU tijekom idućeg desetljeća biti dovoljno povoljnih sredstava za takvu vrstu ulaganja, no osnovni izazov jest taj kako se na za to sve na vrijeme pripremiti. Kada se priča o ulaganjima i svim izazovima koji dolaze s time, istraživanje pokazuje da sva hrvatska poduzeća kao primarne zapreke vide nedostatak stručne radne snage, koji iznosi visokih 86%.

6. RASPRAVA

Kako bi se što bolje pojasnila smisao ovog rada bitno je spomenuti što je izjavio pisac Levine (1993), a to jest da je osnovno pitanje začetnike politike u nerazvijenim gospodarstvima kako postići održivi gospodarski rast. Manje razvijene zemlje su poznatije po tome što više podupiru reform financijskog sektora. Što je financijski sustav razvijeniji to više smanjuje transakcije, troškove praćenja i informiranja te ujedno radi na povećanju učinkovitosti podjele resursa i pospješuje rast i razvoj. Bolje razvijeniji financijski sustav potiče investiranje u potencijalna poduzeća, uklanja rizike, nudi zaštitu, daje mogućnost trgovanja, i tako dalje.

Kao što pisac kaže, potreban je dobro razvijen financijski sustav kako bi gospodarski sustav mogao rasti i razvijati se, upravo ta teza se provlači kroz cijeli rad te objašnjava kako se od samog početka, odnosno, nastanka međunarodnih institucija razvija gospodarstvo u Republici Hrvatskoj.

Mnogi ekonomisti se bave istraživanjem veze između financijskog sustava i gospodarskog rasta, iako se čini da financijski sustav samo pozitivno utječe na naše gospodarstvo, no konačan odgovor na to se još ne zna. Prije je najveći problem za daljnji napredak bio nedostatak odgovarajućih podataka kojima bi se mogla ocijeniti učinkovitost financijskog ustava nasuprot gospodarstvu. Smatra se da bi u skoroj budućnosti znanstvenici trebali obraćati više pozornosti na heterogenosti i nelinearnosti u samom procesu rasta različitih zemalja, ali također treba pripaziti i na negativnu stranu financija. O temi odnosa između financija i ekonomskog rasta postoje veliki doprinosi u literaturi, a također će njihov odnos u budućnosti prouzročiti daljnje i detaljnije istraživanje.

7. ZAKLJUČAK

Nakon svih prikupljenih te obrađenih podataka može se zaključiti koliko važan utjecaj na gospodarski razvoj imaju Međunarodne financijske institucije. Među njima su najistaknutije Međunarodni monetarni fond i Svjetska banka, a njihova obilježja i značaj objašnjeni su detaljno u radu. Kao što je prethodno u tekstu navedeno, te dvije institucije su nastale na konferenciji 1945.godine te su imale cilj pomoći zemljama u poslijeratnoj krizi. Koliko god one bile različite, njihova povezanost je vidljiva u tome što članica Svjetske banke ne može postati zemlja koja prethodno nije članica Fonda. Članice tih dviju institucija osim prava koje dobivaju članstvom, dobiju i svoje obveze određene kroz kvote ovisno o veličini i važnosti članice. Za primjer objašnjenja spoja međunarodnih fondova i gospodarstva je uzeta je tema koja je glavna u zadnjih godinu dana, a to jest utjecaj pandemije COVID-19 na gospodarstvo Republike Hrvatske. Zaključilo se da su se ulaganja domaćih poduzeća izrazito smanjila zbog snažnog utjecaja koronavirusa, no ipak pokušava se na sve gledati pozitivnije i poduzeća te ljudi se nadaju da će uskoro doći kraj ovoj situaciji kako u našoj državi tako i cijelom svijetu.

Za kraj, potrebno je vratiti se na temu Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda koji su najbitnija tema u ovom radu, ali tako i u svijetu jer imaju veliku ulogu, ali i odgovornost prema svim članicama, i dan danas. svojim aranžmanom, obje organizacije su pripomogle većini zemalja te korisnicima njihovih zajmova ili jamstava koja su dodijeljena od 36 institucija. Danas se od MMF-a i Svjetske banke očekuje transparentnost s obzirom da većinom svaka članica za razvitak svog gospodarstva koristi njihovu pomoć, dok također obje organizacije financijski pomažu istim tim članicama. Može se sa sigurnošću reći kako MMF i Svjetska banka obavljaju jako dobro svoj posao, a to jest da rade na napretku transparentnosti s obzirom na na svoje poslovanje od samog nastanka pa do danas.

LITERATURA

Knjige

- (1) Baban, Lj., Marijanović, G. (1998): Međunarodna ekonomija, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek,
- (2) Bađun, Marijana "Financijsko posredovanje banaka i ekonomski rast: pregled empirijskih istraživanja." Financijska teorija i praksa ,2009.
- (3) Baldwin, R. i Mauro, B. W. D. (2020). Economics in the Time of COVID19. CEPR Press, London, UK
- (4) Burton, Brown (2009.): The Financial System and the Economy
- (5) Čavrak, V. (2020). Makroekonomija krize COVID-19 i kako pristupiti njenom rješavanju. EFZG working paper series, (03), 1-19
- (6) Eakins S., Mishkin F., (2005.) Financijska tržišta + institucije, Zagreb, str. 348.-349
- (7) Grupa autora (1996.): Hrvatska i međunarodne financijske institucije-svjetska pravila usmjeravanja razvoja, IMO Institut za međunarodne odnose, Zagreb, str. 10.
- (8) Lešić, Z., Gregurek, M. (2014.): Financijske institucije i tržišta, Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić,
- (9) Levine R. (1993.): Finance, entrepreneurship and growth: Theory and evidence
- (10) Matić, B. (2016.): Poslovanje u vanjskoj trgovini, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, str.4
- (11) Makroekonomska kretanja i prognoze br. 7. (2019). Zagreb: Hrvatska narodna banka.
- (12) Makroekonomska kretanja i prognoze br. 8. (2020). Zagreb: Hrvatska narodna banka.
- (13) Simpsons, L., The Role of the IMF in Debt Restructurings (2006.): L I A , Moral Hazard and Sustainability Concerns

Internetski izvori

- (15) <https://repositorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A3058/datastream/PDF/view>
(preuzeto: 5.8.2020.)
- (16) <http://www.mfin.hr/hr/ibrd> (preuzeto: 8.9.2020)
- (17) <http://www.mfin.hr/hr/ibrd> (preuzeto: 8.9.2020.)

(18) <http://www.mfin.hr/hr/ifc> (preuzeto: 8.9.2020.)

(19) <http://www.mfin.hr/hr/miga> (preuzeto: 8.9.2020.)

(20) <http://www.mfin.hr/hr/svjetska-banka> (preuzeto: 8.9.2020.)

(21) <https://lider.media/poslovna-scena/hrvatska/hrvatska-poduzeca-ulaganja-i-covid-19-136323>
(preuzeto: 4.7.2021.)

Slike i tablice

Tablica 1. Razlika između Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke ; izvor: izrada autora prema: Lešić, Z., Gregurek, M. (2014.)

	Međunarodni monetarni fond	Svjetska banka
Karakter	Monetarna institucija	Razvojna Institucija
Orijentacija	Stanje potražnje u ekonomiji	Stanje ponude u ekonomiji
Cilj	Monetarna stabilnost, financiranje kratkoročnog deficita bilance plaćanja	Promocija i financiranje ekonomskog razvoja
Kreditiranje	Stavljanje na raspolaganje programa kreditiranja svim članovima industrijskih zemalja i zemalja u razvoju	Kreditiranje projekata zemalja u razvoju
Kreditni uvjeti	Kratkoročni/srednjoročni krediti	Dugoročni krediti

Tablica 2. Raspored glasačke moći zemalja članica Međunarodnog monetarnog fonda(u % od ukupnog); izvor: izrada autora prema: Lovrinović, I. (2015.)

Zemlja	Udio(%)
Kina	3,66
Rusija	2,69
Saudijska Arabija	3,16
SAD	16,77
Velika Britanija	4,85
Japan	6,02
Italija	3,19
Indija	1,89
Njemačka	5,88
Francuska	4,85
Brazil	1,38
Hrvatska	0,18

Slika 1. Struktura Svjetske banke, izvor: izrada autora prema: a
<http://poslovnisvijet.ba/institucije-grupacije-svjetske-banke/>

